СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 121. Джерзи Ситі, Н. Дж., четвер, 24 травня, 1934. VOL. XLII. No. 121. Jersey City, N. J., Thursday, May 24, 1934. THREE CENTS.

РОБІТНИЧА РАДА ЗАБОРОНЯЄ СТРАЙК

ПОЛІЦІЙНИЙ ДЕПУТАТ ЗГИНУВ У ЗАВОРУШЕННЯХ.

МІНЕАПОЛІС. — Страйк трокових шоферів знову спричинив цілоденні заворушення й бійки між пікетами й поліцією. В одній з бійок страйкарі побили С. А. Леймана, поліційного депутата, так, що цей умер через розбиття черепа. Був він з фаху фабрикантом. Між 31 особами, раненими в заворушеннях, взагалі є багато бизнесменів, що показує, що проти страйку виступають узброєно підприємці.

Окружна Робітнича Рада приказала страйкарям перервати страйк.

ПРЕЗИДЕНТОВЕ ПИСЬМО ДО КОНҐРЕСУ В СПРАВІ СРІБЛА.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт вислав до конґресу письмо, в котрім радить конґресови ухвалити поширити вживання срібла для монетарних цілей так, щоби накінець дійти до системи, в котрій ціла одна четвертина вартости монети знаходилася б у сріблі, а три четвертини в золоті. Уряд мав би дістати право купувати срібло не дорожче як по 50 центів за унцію.

„НАЙРА" ЗА ОБМЕЖЕННЯ ПРОДУКЦІЇ БАВОВНЯНИХ ТОВАРІВ.

ВАШИНҐТОН. — Ґенерал Джансон, головний адміністратор уряду для відбудови краю, припоручив фабрикантам бавовняних виробів обмежити з днем 4 липня продукційну роботу машинерії до 75 процентів.

Цей плян принимається на пробу, котра має тревати 12 тижнів.

КОНҐРЕС ХОЧЕ ЗАБОРОНИТИ ВИВІЗ ЗБРОЇ ВОЮЮЧИМ СТОРОНАМ.

ВАШИНҐТОН. — Комітет конґресу для заграничних справ приняв одноголосно резолюцію за заборону вивозу зі Злучених Держав зброї до південно-американських республик Параґваю й Болівії, котрі тепер воюють за провінцію Чако.

Комітет поспішився з ухвалою на вістку, що, не дивлячись на інґеренцію Ліґи Націй, війна, замісць ослабати, розпалюється щораз більше.

ДАЛІ КРИТИКУЮТЬ „НАЙРУ".

ВАШИНҐТОН. — На річній конвенції „Американського Союза Реклямових Аґенцій" виступив Пол Ґ. Нистром, професор торговлі в Колюмбійськім университеті, з критикою політики Уряду Відбудови Краю як перешкоди для правильного розвою бизнесу. Найгірший боляк бачить Нистром у встановлюванню цін.

В обох палатах конґресу піднесено проти „Найри" закиди, для котрих основою була, видно, дискусія між Даровом і Джансоном. Сенатор Най казав, що народні маси стали жертвою визиску. Конґресмени й сенатори заявляються за заведення широкого слідства над впливом „Найри".

ЗНАЙШЛИ ВИНОВНИКА ВИКРАДЕННЯ ДЖУНИ РОМБЛЄСІВНОЇ?

ТОКСОН (Арізона). — Аґенти департаменту судівництва арештували тут Джова Нютона, одного з 4 братів, котрі в 1924 році брали участь у ґрабіжі 2 міліонів долярів з почтового воза. Варант закидує йому участь в ґрабунковім нападі на банк.

Рівночасно поліція підозріває його за причетність у викраденню маленької Джуни Роблес, котру недавно знайдено по 17-дневнім увязненню на пустині. Поліція підозріває Нютона тому, бо він нібито має фарму в Мексику, їздив туди часто, а подорозі вступав звичайно на фарму Роблеса.

ЖЕРТВА ПОХИБОК.

НЮ ЙОРК. — Вертаючись домів ніччю дня 15 травня, 52-літній Томас Ґрейем завважав, що він згубив ключі. Щоби дістатися до хати, він виліз на дах дому, а звідти почав сходити пожарними сходами, з котрих можна зайти до одного вікна його мешкання. Побачив його на цих сходах сусід Виліям Шум та взявши його за вломника, повідомив поліцію. Поліційний радіовий алярм про вломника дістали два автові поліції: Френк Баццоне й Вилієм Тобин. Баццоне дістався на ті самі пожарні сходи й ними зайшов крізь вікно до помешкання Ґрейема. Ґрейем був тоді в кухні. На вид поліцая, як каже Баццоне, Ґрейем зробив рух рукою, немов би хотів сягнути до кишені по револьвер. Баццоне, не ждучи, вистрілив.

Візваний зі шпиталю лікар добачив тільки поверховну рану, хоч він радив Ґрейемови поїхати до шпиталю та датися докладно оглянути. По двох днях хорому погіршилося. Його забрано до шпиталю, де відкрито, що він має тяжку рану, бо куля прошила йому груди ззаду до лівого боку. Дня 22 травня Ґрейем помер, як, показала автопсія, від внутрішнього кровотоку, котрий можна би було здержати, якби лікар відразу був оглянув рану докладно.

Поліція не виточила ніякого слідства проти поліцая Баццоне. Тільки шпиталь веде слідство проти невважного лікаря.

ПОЛІЦІЯ НАМОВЛЯЄ ЛЮДЕЙ, ЩОБИ НЕ СКЛАДАЛИ ЖЕРТВ НА „РІДНУ ШКОЛУ".

Тайна поліція з Чорткова переводила контролю книг у читальні „Просвіти" в Угриню. Між видатками знайшли даток на „Рідну Школу". Тоді один з тайних аґентів казав людям, щоби не давали ніяких жертв на „Рідну Школу", бо не знати, де ті гроші діваються. Як приклад наводив те, що в Чорткові збирали на будову „Рідної Школи" і вже камінь звезли, а будувати не будують. Думав той бідний чоловічок, що люди вже аж такі наївні, що не знають, чому не будується домівка „Рідної Школи".

ЩО ТАКЕ „ТОРҐСІН?"

Не бракує в совітах анекдот, які розказують собі знайомі, коли певні, що ніхто з ҐПУ не підслухує.

Веде батько малого синка в „Торґсін", це є торговельний дім для чужинців, де товарів та всякого добра ніколи не бракує. Синок одушевляється видом білого хліба, правдивого мяса, риби, солонини, тощо.

— Де це ми? — питає вкінці синок батька.

Батько відповідає:

— Це музей того, що їли до революції.

ЛІТЕРАТУРНИЙ СКАНДАЛ У МОСКВІ.

В Москві трапився великий літературний скандал. Два „нібито" письменники, Бройда і Ґанцбурґ, використовували кілька літ двох талановитих совітських письменників, Луґіна і Любіч-Кошурова, що через якісь свого часу „ухили" не могли писати під власними назвищами. Заробітки обох плягіяторів сягали коло 100 тисяч рублів річно. Коли цей скандал виявився, обох плягіяторів поставлено перед суд. У висліді розправи Ґанцбурґа засуджено на 2 роки вязниці і видалено з усіх совітських літературних організацій. Справа Бройди, який займав цілу низку почесних становищ, між іншим був членом ревізійної комісії союза совітських письменників і скарбником совітської літературної організації, знайдеться у найближчих днях перед совітським судом.

ВАРШАВСЬКИЙ АДВОКАТ ОБМАНЦЕМ.

У Варшаві викликало велике враження арештування адвоката Ст. Липацевича, який пустив в обіг кількадесять чеків без покриття на більші суми грошей. Чеки ці дісталися до рук якогось афериста Фігаса та його приятельки Володаричкової і вони в двійку купили за них багато ріжних дорогоцінностей, кілька дорогих футер, машини до писання і т. п., наслідком чого 15 варшавських фірм упали їхньою жертвою на суму 30,000 зл. Усіх обманців арештовано.

ЗА ПСА.

На донесення постерунково з Лабової покарало повітове старосто в Новім Санчі свідомого Лемка в Ростоці Великій, Дмитра Головяка, карою 10 зл. за те, що він нібито не мав привязаного пса. Головяк вніс спротив, бо він ніколи на своїм господарстві пса не мав, ані не має. Буде розправа в суді.

NRA MEMBER U.S. WE DO OUR PART

ЧИМ „ВАШІ", ГІРШІ ВІД „НАШИХ"?

У Бесарабії сконфісковано одному чоловікови 100-левку, бо здавалась бути фальшива. Поліція стягала протоколи й робила доходження, звідки взялася ця 100-левка в чоловіка. Справа пішла до суду. Суд післав цілу справу до міністерства фінансів, щоби воно дало осуд, чи монета фальшива чи ні. Міністерство відповіло, що не може розпізнати, чи монета фальшива, й зажадало від суду 440 левів, щоби монету розслідити хемічно. Суд відповів, що на це не має фондів і зажадав, щоб йому міністерство звернуло 100-левку. Коли ж міністерство фінансів не може пізнати, чи монета фальшива, то чи може пізнати наш селянин?

МУКИ СВЯЩЕНИКА.

До лічниці для божевільних у Ленінґраді привезли, як повідомляє КАП, кс. Павла Хоміча, якого кілька місяців тому вивезли були на Соловки і тримали у відомій тюрмі на Шталерці. Там 4 місяці не випускали його на прохід, не дозволяли йому читати й харчували його дуже зле, домагаючись постійно „покаяння". Кс. Хоміч утратив врешті владу в ногах і йому дали свобіднішу келію, але водночас почав його находити відомий чекіст Павлер, що вів слідство і погрожував йому кожного дня розстрілом. Нерви священика остаточно не видержали і він збожеволів.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ІМЕНА.

З радянської преси довідуємося про такі нові імена й назвища, які прибрали собі радянські громадяни, щоби піти за духом своєї держави та чимнебудь уподібнитися до її ударних фраз. Отож знаходимо там такі імена й назвища, як Семен Ударний, Гнів Народний, Рожа Революція, Дора Жовтнева, Доганяй-Переганяйв, Улас Пятирічка і т. п. Як бачимо, то большевицьке середовище впливає на людей так, що вони поволі сходять з глуздів.

СМЕРТЬ 86 РОБІТНИКІВ У ГЛИБИНІ КОПАЛЬНІ.

З горіючого шибу в копальні потасу в Біґинґен, у Бадені, не вдалося вратувати, не вважаючи на великі зусилля, 86 робітників. Дальші ратункові праці припинено і замкнено шиб. Щойно по 2 тижнях можна буде видобути звуглені трупи робітників. У хвилині вибуху пожежі було під землею 150 робітників. Тільки частина з них утекла. Один з гірників умер підчас транспортування його до лічниці внаслідок затроєння газом.

КОМУНІСТИЧНА Й ШПИГУНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ МІЖ СТУДЕНТАМИ В ЯСАХ.

Румунська поліція викрила широко розгалужену комуністичну й шпигунську організацію серед студентів у Ясах. Організація мала прямі звязки з Совітами.

АРЕШТУВАЛИ КОМУНІСТІВ, ЩО ПІДБУРЮВАЛИ ЛЮДЕЙ ПРИ ЕКСМІСІЯХ.

У Львові арештувала поліція вісім осіб, які довідувалися, де коморники переводять ексмісію, і підбурювали юрбу, що звичайно збиралась у таких випадках на вулиці. Наслідком підбурювання у Львові при вулиці Ненцкого юрба вдерлася до мешкання власника камениці, побила його й адемолювала йому ціле мешкання. Слідство устійнило, що це окрема шайка комуністів, яка користає з ріжних збіговищ і підбурює тоді людей до заворушень.

ВІДІРВАВСЯ ДЗВІН.

На самий Великдень обірвався дзвін в церкві в Печеніжині на Гуцульщині й поломив ноги дзвонареви.

ДИВНИЙ ПРИПАДОК.

В Бразилії вбив грім дочку одного міністра в хвилині, коли вона прийшла з нареченим перед вівтар до шлюбу. Цікаво, що грім влетів до церкви крізь вікно і не зоподіяв ніякої іншої шкоди.

ВАЖКИЙ ПОДАТОК.

Француський сенатор, а одночасно власник відомої фабрики шоколяди, Меніє, обурився сильно, коли довідався, що скарбовий уряд призначив заплатити йому 2 міліони франків доходового податку. Меніє рекурсував, але рекурс відкинено і податок треба було заплатити. Замісць післати скарбовому урядови чек на 2 міл. франків, Меніє вирішив післати цілі два міліони франків у 25-центових монетах, зібраних з розставлених по цілому Парижі автоматів, що продають шоколяду його виробу. І затирав собі вже пан сенатор руки, вдоволений зі свого дотепу, на думку, що скарбовий уряд мусітиме перечислити 8 міліонів монет, які важили разом 40,000 кільоґр. Але і скарбовий уряд показався не менше дотепний, бо замісць рахувати монети, зважено їх тільки, що тревало заледви кілька годин.

ЦІННІ ВИКОПАЛИЩА В ШВЕЦІЇ.

На шведському острові Ґатлянд знайдено коло 100 гробів, що походять з 5-го—10-го століття нашої доби. У гробах знайдено багато ріжних цінних преметів, а в деяких, де були похоронені вояки, знайдено по два мечі поруч кожного вояка, вістря з ратищ, ножі і металеві окуття зі щитів. Деякі вояки були похоронені разом зі своїми верховими кіньми. В жіночих гробах знайдено ріжні прикраси, зроблені з бронзу та золота. В одному гробі знайдено кістяк жінки, похороненої в дуже цінними золотими прикрасами, що були висаджені ріжними самоцвітами. Всі знахідки є дуже подібні до знахідок, викопаних тому кілька літ на старому цвинтарі в Ґрадіні, на Литві.

ЧИСТКА, РОЗСТРІЛИ, СТРАЙКИ ТА ПОВСТАННЯ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ

БЕРЛІН. — Українське Пресове Бюро подає: З Туапсе повідомляють, що у звязку з лодіями в чорноморській фльоті вивезено на північ 200 Українців, а серед старшинського складу фльоти переводять повторну чистку. Поширено поголоски, що на 1 травня мала чорноморська фльота виступити проти большевицької Москви. В місті Керчі переводять поновну чистку серед робітництва зприводу недавнього страйку. Перша чистка показалась недостаточною, бо не повикидала з партії всіх Українців. Серед робітництва в Одесі поширено масово протимосковські летючки з відомостями про голод по селах. Коло Браїлова зловили большевики повстанський відділ хорунжого української армії, Тараненка. 14 осіб вивезено до Києва. Мабуть їх уже розстріляли. Дня 7 квітня черкасько-козацькі повстанці ушкодили міст на ріці Кубані. Відділи ҐПУ, які вислано на місце подій, повстанці розбили, але потім мусіли втікати в гори перед переважаючими силами Москалів. В Туапсе ҐПУ строго контролює всіх приїжджаючих і виїжджаючих моряків. З пристані випускають людей, для комуни зовсім певних. Харківський уряд дістав з Москви наказ не висилати на села відділів ҐПУ для здирання з селян хліба. Наказано робити це місцевими відділами.

„КОТЮЗІ ПО ЗАСЛУЗІ".

ЛЬВІВ. — Кілька літ тому виїхав до Харкова галицький комуніст Василь Бобинський, поет і редактор комуністичного журналу „Вікна". Зпочатку викладав у Харківськім Інституті Народньої Освіти. Тепер уже говорять, що большевики засудили його на заслання як контрреволюціонера і він перебуває мабуть уже на Соловках. Є звістки, що разом з ним обжаловують у „контрреволюційности" ще двацять кількох пролетарських письменників, а між ними і відомого фейлетоніста Остапа Вишню.

ЄЗУЇТИ-ДУШЕХВАТИ.

ЛЬВІВ. — „Діло" подає, що в Жидачівщині нарікають на польських Єзуїтів, які обняли управу відомого відпустового місця Кохавини. Кажуть, що Єзуїти стягають до себе наших людей і перетягають їх на латинський обряд. Особливо „подвизається" в цьому напрямі Єзуїт кс. Бури (й), котрий уживає для цього таких метод, які абсолютно не лицюють духовникови.

ПОМЕР ЗАСЛУЖЕНИЙ СЕЛЯНИН-ГРОМАДЯНИН.

БОРЩІВ (Західня Україна). — В селі Джурині помер Іван Дорундяк, селянин, добре відомий зі своєї праці серед нашого селянства. Громадськими справами цікавився від наймолодших літ аж до кінця життя. Походив з Киданча, повіт Коломия.

ДИТИНА ПРОТИ МАТЕРИ.

МОСКВА. — „Правда" подає, що совітська влада щедро нагородила піонїра Колибина з Шенкурська, що доніс владі на „шкідницю" — свою матір.

„ВОЗДУШНИЙ ПОЇЗД" НАД ХАРКОВОМ.

ХАРКІВ. — Понад Харковом кружляв „воздушний поїзд", який складався з моторового літака і трох вагонів, себто безмоторових літаків з летунами. Той „поїзд" вилетів з Москви. В дорозі на Крим стрінувся він з великою бурею на півдні України.

ФРАНЦУСЬКІ ВЕТЕРАНИ ПРОТИ ЗБРОЄННЯ.

ПАРИЖ. — Краєва спілка ветеранів, котра має коло 3,000,000 членів, видала маніфест, у якім заявляється проти дальшого зброєння держав. Каже, що зброєння Німеччини не може бути для інших притокою до дальшого зброєння, бо таке зброєння доведе до нового 1914 року.

ДІЖДАЛИСЯ СЛАВНИХ КУМІВ.

БЕРЛІН.—Родина Кольсманів у малім селі Лянґенберґ стала відразу славною на цілу Німеччину. До трох синів прибули за одним разом ще три. Трійняків хрестили в церкві з великою парадою, а, як куми були заступлені: президент Гінденбурґ, канцлер Гітлер і заступник канцлера фон Папен. Президент Гінденбурґ годиться бути кумом тільки в тій родині, в якій родиться девятий хлопець. Та тут зроблено вимок. Кольсмани мають ще й дочки, але ті не входять у рахубу, тому їх числа не подають. Отой розголос про тих трійняків має бути в наців заохотою до побільшування німецьких родин.

ЦАРИСТИ В КОМУНІСТИЧНІЙ ПАРТІЇ.

МОСКВА. — Між 2,500,000 членами комуністичної партії є ще багато давніх царських прислужників, які фіґурують як старі революціонери. Є там і багато іншого непевного елементу. Тому хочуть перевести ще одну ґенеральну провірку партії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Акдреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„ҐАРДІЄН" ПРО ПОЛЬСЬКО-МОСКОВСЬКЕ БРАТАННЯ

Наша характеристика недавнього польсько-московського пакту як порозуміння між двома злодіями, котрі обікрали того самого чоловіка, образило до живого наймитів і підсусідків московського окупанта. Пробували вони представити нашу опінію як виплив вузького націоналістичного фанатизму. Тимчасом опінія таких безсторонних орґанів преси, як „Манчестер Ґардієн", вповні підтверджує наше становище.

Починаючи свої уваги про польсько-московський пакт, „Манчестер Ґардієн" наперед зазначує, що коли Поляк, чи хто інший, отже й Москаль, прикладає своє перо до підпису на документі, то ніхто не може знати, що він властиво має в своїм серцю. Виходить, що про ці справи можна тільки догадуватися. Тільки будучність може показати, яка була властиво ціль і наміри сторін.

Судячи про польсько-московський пакт з того, що про нього відомо, можна бачити, що Польща хоче ним забезпечити собі східні границі. Вона запевняє Росію, що вона не йде на німецькі пляни супроти України, Молдавії й балтійських країв. Вона хоче мати з Москвою мир.

Цього мира Польщі треба тому, бо вона має амбіції стати великою державою. Щоби сповнити цю свою амбіцію, Польща хоче засимілювати Українців, Жидів і Німців, котрих є в Польщі до 10 міліонів. Польща думає, що вона їх досі не спольщила тому, бо їх боронили перед польщенням зобовязання, які Польща підписала про охорону національних меншин. Польща думає, що вона спольщить непольські народи, якщо її звільнять від цих зобовязань. В тій цїли Польща замирюється з Москвою. Отже Москва прикладає руку до польських заходів до насильного спольщення Українців.

Далі „Манчестер Ґардієн" кидає цікавий сніп світла на те, які інтереси має Москва в тім пакті. На думку цеї, звичайно добре поінформованої ґазети, Москва хоче забезпечити собі мир на західній границі. На що цього треба Москві, відомо: вона передчуває небезпеку на сході. Цього мира на заході Москві так треба, що вона готова на всякі жертви: вона не тільки віддає на поталу польському шовінізмови Українців, Німців і Жидів, але й Литовців, з котрими Москву донедавна лучили пакти про приязнь. Нині Москва кидає й Литву під ноги Польщі. Коли в 1926 році большевицький комісар заграничних справ заявляв Польщі, що Москва не може признати захоплення Вильни, то нині большевицький уряд каже, що він уже Вильною не цікавиться. Нині московський уряд отверто заявляє Польщі, як колись заявляли Мадяри австрійським Німцям: Ви правте своїми дикунами й лишіть нас у спокою правити нашими.

ПОСТИШЕВ ПРОМОВЛЯЄ ДО БРИҐАДИРІВ ХАРКІВЩИНИ

Прокинулась: нема нічого!...
На Ивася глянула; взяла
Його, гарненько сповила,
І копу дожинать пішла,
Поки не чути ланового.

Шенченко цими словами описав сон української матери-селянки, що задрімала на панському полі. Приснилося їй, що її хлопчик Івась „уже не панський, а на волі". Але скінчилася дрімота, і мати-кріпачка побачила сувору дійсність, з тяжкою невільницькою працею та з пригінчими-лановими.

На Україні, під большевицькою владою, вся увага диктаторів звернена на виховання отих пригінчих, ланових, яких називають чомусь „бриґадирами". Недавно диктатор України, Постишев, повчав цих „бриґадирів", як вони мають поводитися з нашими селянами в колективних господарствах. „Бриґадир"-лановий — це диктатор над селянами. Постишев каже:

„1934-го року ми повинні домогтися того, щоб бриґадир був на ділі справжнім хазяїном у своїй бриґаді... Усі розпорядження бриґадира на полі, на роботі, в бриґаді підлягають безумовному виконанню всіма колгоспниками, що входять до складу бриґади". („Комуніст", 21. березня 1934).

Бриґадир-лановий повинен як той пес гавкати на людей, не давати їм спочинку. Зі становища Постишевих, усі селяни, що працюють у полі, це лінюхи й шахраї, які хочуть тільки лежати боком. Ось як описує Постишев роботу в полі:

„Зупиниться трактор, ну, тракторист радий залізти в будку. Замісць пообідати за 20 хвилин, чи за півгодини, тракторист обідає 2—3 години. Замісць помастити підчас роботи, він лежить коло трактора годину, а колгоспники, які обслуговують причеп, тому й раді — і вони лежать. А бриґадир думає: ну, слава богу, і я посиджу, послухаю, про що нарід говорить. Хіба такі бриґадири нам потрібні?!" — обурено питається Постишев.

Отже, за Постишевом, виходить, що те українське селянство таке ліниве зроду-віку; українські селяни тільки й те роблять, що „лежать"... На цих селян треба тільки нагая та „бриґадирської" лайки. Постишев глузує з тих бриґадирів, які чемно поводяться з підлеглими їм селянами:

„Невже ви припустите й цього року такий „порядок", що бриґадир, як сторож, бігає по хатах: стук-стук, Іване Івановичу, виходь, бога ради, на роботу, я тебе прошу; Василю Василевичу, виходь, будь ласка, бриґада вже збирається, я тебе прошу. Невже ви й цього року припустите таку ганьбу?" („Комуніст").

Як хазяїн Пузир у комедії Карпенка-Карого „Хазяїн", Постишев навчає бриґадирів, що вони не повинні дбати про інтереси колективізованих селян. Постишев проти того, що селяни в колгоспах домагаються більшої заплати за трудовий день: „Чому ви збільшуєте фонд трудоднів? Трудодні — це золото, це хліб. У вас коні тепер міцніші, люди тепер міцніші", — каже Постишев. Цим він признається, що за торішнього голоду люди й коні не могли працювати.

Селяни, колиб мали право, то моглиб йому відповісти: коли „золото і хліб" потрібні большевицькій державі, то також це добро потрібне й самим селянам.

З дальшої частини промови Постишева бачимо, що селянство вже дало відповідь комуністичній диктатурі. Постишев докоряє селянам, що вони **„нічого не хочуть продати зі своїх лишків"** большевицькій державі: „Тягнуть на ринок. Звісно, там дорожче. Ну, продай на ринку пуд, а державі продай зайвину. Адже держава собі в кишеню не кладе... Адже в держави є червона армія, яку годувати треба, робітнича людність та й резерви деякі на всякий непередбачений випадок мати треба"...

Але наш селянин добре знає ту московську „державу". Хто з селян має якийсь фунт збіжа, то береже для себе „на чорний день". А Постишев повчає своїх ланових-бриґадирів, щоб вони переконували селян, аби вони „своїй робітничо-селянській державі продали свої зайвини". Нема дурних! — кажуть селяни на цю лисову хитрість.

Ці самі, наслані з Москви бриґадири вже 1932/33 року обідрали Україну і виморили голодом міліони Українців „Добродійствам" Сталінових бриґадирів на Україні ніхто не повірить.

К. П.

Лев Ясінчук.

ЕПИСКОП ДЛЯ ЛЕМКІВЩИНИ.

Вже віддавна ходили чутки, що Лемківщина одержить окремого епископа в Сяноці, якого домагаються москвофіли, щоби спаралїжувати вплив української дієцезії в Перемишлі. Одначе тим чуткам не дуже то вірили. Тимчасом при кінці лютого 1934 р. трісла бомба: часописи принесли вістку, що декретом з 10. лютого 1934 Апостольська Столиця іменувала військового капеляна, о. Миколу Нагорянського, адміністратором з осідком у Риманові на область 9 деканатів перемиської дієцезії, які мають разом 129,630 греко-католиків (по обчисленні з 1931 р.). Українські круги занепокоїлися: раз з тої причини, що це, здавалося, розрив одноцільної галицької церковної провінції, якої митрополит є спадкоємцем київської митрополії, а друге тому, бо всі добачували в акті іменування окремого адміністратора, підчиненого безпосередно Римови, не так церковний, як радше політичний акт. Це підозріння спиралося також у великій мірі на півурядових комунікатах. Напр. аґенція „Всхуд" писала: „Треба признати й підкреслити, що інтерес католицької церкви, бачений з найвищої точки контролі Апостольської Столиці, **та державний інтерес** (розумій: польський —Л. Я.) **зійшлися разом"**. „Створення тієї нової станиці є однозначне з оснуванням четвертого з черги гр.-кат. епископства, **але не з українським характером, лише староруським, пристосованим до потреб населення"** (!). (Підкреслення мої. — Л. Я.).

Занепокоєння українських кругів викликало офіційний комунікат Центрального Комітету Українського Нац. Дем. Обєднання, в якому то комунікаті воно стверджує, що „покликування до життя цієї адміністратури набрало політичного характеру", акту, „спрямованого проти релїґійно-церковної суцільности і національної єдности галицької провінції". Ця то орґанізація навіть доручила Парляментарній Центральній Репрезентації внести в тій справі окреме представлення до Риму. З того приводу писало львівське „Діло" під датою 27. лютого 1934 в подразненому тоні: „Таке ділення нас, такі досвіди витворюють серед нашого загалу тільки думку, що ми в очах Риму щось менше вартне, що наша земля — це якісь „місійні терени", на подобу таких же теренів у ріжних екзотичних краях". Тому то це „Діло", витаючи нового адміністратора (якого схарактеризувало як москвофіла „старого типу", заявило між іншим, що „бажає вірити в його добру волю: **не збільшувати** горя в українському народі".

Мабуть це невдоволення українського населення мусіло у свою черґу занепокоїти церковні круги. От папський нунцій у Варшаві, Фр. Мармаджі, вислав до митрополита Шептицького листа, в якому вияснює причину настановлення окремого адміністратора. „Треба боятися, — говориться в тому листі — щоби ті ріжні політично-національні течії, які вже віддавна перехрещуються в обсязі лемківського питання і роблять його через те таким дуже складним, не схотіли приписувати й толкувати по суті виключно церковний акт кожна на свій лад і на свою користь"...

В листі писав нунцій, що перемиські епископи вже давно жалілися на надмірний тягар їхньої праці з огляду на великий простір їхньої епархії, тому конечність нового епископства з кожним роком збільшувалася. Побоювання про розбиття єдности церковної провінції пояснив нунцій у згаданому листі конкордатом, який устійнив число дієцезій. Тому то Рим рішився створити адміністратуру. Тим чином, на думку нунція, перемиська епархія осталася дальше під правним оглядом неподільна, а єрархічна єдність церковної провінції не нарушена.

І хто зна, чи така заява не вспокоїла би галицьких Українців, якби польські півофіційні тіла (що безперечно також трохи в цьому розбираються), не пояснювали справи по свому.

Одначе всьому тому настав зовсім неждано край. Бодай покищо, чи — як дехто в останньому часі вірить — на необмежений час: о. Нагорянський зрікся почести адміністратора. Про його наслідників кружляють лише чутки. Рішаючі чинники може колись „по всім" вияснять справу якимсь способом. А може й це буде, на їхню думку, непотрібне. Та покищо та справа, що наробила стільки шуму, стала неактуальною.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

З ТЕМНОГО КРАЮ СОВІТІВ.

Недавно появилися дві цікаві книжки про Совіти: Московка Татяна Чернявіна написала книжку під наголовком: „Утеча з під Совітів", а Анґлієць Малколм Моґеридж написав книжку „Зима в Москві".

Обі книжки сходяться в одному: і Московка, котра є під багатьома оглядами типічною російською інтеліґенткою, і анґлійський інтеліґент, котрий довгий час був московським кореспондентом ґазети „Манчестер Ґардіян", погоджуються в тому, що, зібравши всі добрі й злі сторони большевицького експерименту, всетаки навіть найбільше до них потурлива безсторонна людина мусить спитати себе: Чи варта шкіра за виправу?

ДВІ СТОРОНИ МЕДАЛІ.

Додатні сторони большевицького експерименту большевицькі аґенти розмальовують нам без обиняків.

Колиб навіть їх приняти за щиру монету, то на противагу цим добуткам треба поставити інші факти, котрі большевики час від часу не хотячи признають, як: утиск „чеки" й „ґепеу"; ославлені процеси „контрреволюційних" експертів і техніків; табори вязнів, у яких перебувають до двох міліонів осіб; „ліквідація", себто засуд на смерть, людей, яких урядови було вигідно назвати кулаками і накінець міліони й міліони жертв голоду. Це довжна сторона большевизму.

Чи варта добутки комунізму таких жертв?

ЧИ ОПЛАЧУЄТЬСЯ ФАШИЗМ?

Подібне питання підносить за італійський фашизм Гоф Квінґлі в статті „Невдача фашизму в Італії", поміщеній в останньому зошиті місячника „Корент Гісторі" котрий видає денник „Ню Йорк Таймс".

Квіґлі, котрий є головним статистиком у „центральній електричній раді" Великої Британії, доказує, що фашизм довів Італію на край фінансового банкротства. Фашистівський уряд, що правда, будує багато, але будує будівлі для величі міста, а не для вигоди народніх мас. Фашизм обіднив край артистично, що видно з того, що за його панування Італія не видала ні одного кращого артиста, ні фільософа, ні поета, ні іншого письменника. На основі урядових звітів фашистівського уряду Квіґлі доказує, що за фашизму платять робітникам гірше, як денебудь інде в Европі.

На основі таких даних Квіґлі приходить до висновку, що фашизм іще не прибрав форми справжньої публичної служби.

ДЕМОКРАТІЯ, ЧИ ДИКТАТУРА?

Це питання розглядає в цьому самому місячнику Герберт Самюел, бувший анґлійський міністер, нині провідник ліберальної партії в британськім парляменті.

Він каже: „Правління диктатора потягає за собою розклад характеру народу. Людина, що є тільки підданим, послушним іншій особі, знаходиться на нижчім рівні думки й діяльности, ніж людина, що є горожанином вільної держави, котра ділиться з іншими горожанами остаточною контролею над своїми справами. Ця ріжниця проявляєься, постепенно, але неминучо, в промислі й торговлі, в науці й штуці, в літературі й фільософії, в релігії й моралі. Людство загально переконується, що деспотизм нищить культуру".

Є це спроба розвязати питання, яке видвигнула на перший плян сучасна історія людства. Яка її остаточна відповідь? Хто може нині сказати?

Гнат Крашанко.

ДВІ НЕВДЯЧНОСТИ.

(Історичне оповідання).

22)

— Не перечиш, що ти бачив Нестора і що від нього привіз гроші татови. Се мабуть решта з грошей, призначених на окуп. Може й всі гроші... Тобі заборонили балакати зі мною про нього?

Бірда знов не відповідав.

— Не кажеш нічого! Значить, заборонили. Коли так, то може й з дороги сюди завернули його!

Бірда далі, неначе води в рот набрав.

— Мовчиш. Тобі заборонили говорити мені про нього.

Відвернулася і вийшла зі стайні Поточанський, котрий, ідучи за Оленою, зайшов був лиш на подвіря і звідтам вернувся, витанцьовував з іншими дівчатами. Розворська прийшла на салю і стала роззиратися за Оленою. Не бачучи її, гадала, що втікла від Поточанського до своєї кімнати. Не знайшовши її там, пішла до мужа.

— Подивися за Оленою! — сказала. — Її в цій хаті нема. Може вийшла до саду. Щось сталося. Не маю сміливости спитати Поточанського, чи вже балакав з нею. Олени нема, Поточанський поводиться так, наче би не до неї приїхав. Танцює з іншими, ласо зазирає їм в очи, за ґорсет...

— Може від Олени дістав гарбуза і тепер хоче показати, що вона йому цілком не в голові...

— Іди до саду! Може там знайдеш Олену. Спитай її.

До саду за Оленою не йшов, бо вона сама прийшла. Глянувши на неї, доміркувалися, що про Нестора вже знає.

Щоби батьки й не пробували перечити, і щоби непотрібно не крутили, Олена рішилася першими словами приперти їх до муру. Вона спитала:

— Чому Нестора ще нема тут, коли вже доїздив до нас? Куди він поїхав?

— Хто тобі таке натеревенив, дитино? — спитала мати.

— Не натеревинив, а сказав. Сказав такий, що бачив його. і балакав з ним.

— Може Бірда?

— Не Бірда, а Поточанський. Зійшовся з ним у Янкля... Чому ви се затаїли перед мною, хоч знали про се, бо Нестор Бірдою відіслав гроші? Хіба Бірда затаїв перед вами гроші і поворот Нестора з неволі?

— Не одно могло Нестора спонукати, що нині він не зявився у нас. Кажеш, що Поточанський балакав з ним. Чи ти знаєш, про що була балачка? Може про тебе? Може Нестор не хотів непотрібно непокоїти Поточанського і не приїхав нині, бо знав, що саме нині Поточанський буде у нас? Ріжні могли бути причини. Могла бути і свідомість, що такому шляхтичеви як Поточанський, не буде подобатися заприязне відношення його панни до слуги її батьків. Не виключене, що Нестор зробив се для твого добра. Ти повинна бути йому вдячна за се.

— Я хочу почути се з його власних уст, — сказала дівчина цілком спокійно.

Розворська, осмілена тим, що Олена така супокійна, сказала рішучо піднесеним голосом:

— Не почуєш, бо Нестор на віки покинув Здирків і ти його більше не побачиш!

— Так? — спитала Олена, глянувши в очи мамі, потому батькови.

— Се для твого добра, дитинко! — сказав Розворський.

Нахилився і поцілував доньку в чоло. Олена постояла хвилю, відвернулася і вийшла. Пішла до своєї кімнати.

— Іди за нею, щоби не зробила якої дурниці, — сказав Розворський.

Жінка пішла і знайшла доньку лежачу горілиць на ліжку, з очима, вліпленими в стелю.

— Не бери собі сего так дуже до серця, дитинко! — промовила мати і стала її ріжними способами умовляти і потішати.

Олена не відповідала ні словом Лежала далі неподвижно, дивилася на один чорний пункт на стели. Мати пішла на салю шепнути Поточанському, що остаточну розмову з Оленою треба відкласти на пізніше, бо вона щось нездужає. Поточанський вгадував, яка то недуга. Також не мав часу відкладати, бо його пекли довги. Весело гуляв далі до рана і відїхав заручений з іншою.

*

По році, не доїздячи до Здиркова, до заїзду Янкля вступив якийсь сторонський піп. Розбалакався з Жидом про людей в околиці і зійшов на Розворського.

— Там тепер дуже сумно, — сказав Жид, — відколи від них пішов хлопець, котрого вони вихвали.

— Чогож він пішов від них? Відобрав його хто, чи він сам втік?

— Спершу був у Турка в неволи. Потому пан прогнав його.

— Хіба заслужив собі на се. Мабуть був невдячний, тож опікун мусів прогнати такого.

— Не було так, хоч Розворський закидає йому невдячність. Невдячність Розворський добачує в тім, що його донька полюбила хлопця, котрий разом з нею виховався як брат. Старий каже, що Рогач, Затурський, так зветься той вихованець, не рівня Розворі Розворському і по його доньку посягати не сміє. Ось тому прогнав його.

— І дав доньку іншому?

— До сеї пори ні. Раньше вона не хотіла приняти жадного, бо все гадала, що батько змякне. Тепер вже ніхто й не сватається до неї, бо один з її давніших залицяйників, пан Поточанський, погано пімстився за гарбуза. Своїми заушниками розпустив чутку, що Олена коханка слуги її батька... Ви довго будете попасати у мене?

— Мої коні дуже змордовані, перед мною ще далека дорога. Попасати буду тут дватри дни.

(Далі буде).

Службовець Короткий прийшов до офісу запізно, не знає, як виправдатися перед начальником, вкінці каже:

— Я перепрошую, пане директор, що я спізнився, та жінка сказала мені, що нині неділя.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписана, складаю щиру подяку головному урядови У. Н. Союза за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $35, котрі стали мені великою помічю у моїй недузі. Бажаю нашій орґанізації якнайкращих успіхів. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Анастасія Бирка,
Йонґставн, О.

———:———

Я, нижче підписаний, член від. 229, складаю сердечну подяку головному урядови У. Н. Союза за уділення мені допомоги в сумі $10. Бажаю нашій орґанізації якнайкращих успіхів.

Онуфрій Копач,
Деслодж, Мо.

НАЦІОНАЛЬНО-ГРОМАДЯНСЬКЕ ВИХОВАННЯ ДІТВОРИ

Людський дух криє в собі велитенські можливості розвитку. На жаль, у нас справи виховання стоять іще так низько, що велитенська частина можливостей розвитку, які дрімають у пересічній людині, марнуються, гинуть.

Зокрема у нас, Українців, марнується дуже багато духових можливостей. Якіж велитенські засоби потенціональної духової енергії марнуються, наприклад, у широких масах нашої селянської дітвори!

Фактом є, що українські діти, це одні з найздібніших, а може й найздібніші діти на цілім світі. Скількиж тих незвичайно багато духово обдарованих дітей могли би розвинутися на вчених, винахідників, мистців і т. д. У кожному разі, щонайменше, **90%** цих дітей, могли би розвинутися на свідомих і активних громадян.

Та покищо ці діти здебільша — марнуються.

Ділянка виховання, а зокрема національно-громадського виховання нашої дітвори — це ділянка, на якій могли би ми чудес доказувати. Та покищо не використовуємо можливостей на цій ділянці й у сотній частині.

У цій статті я хочу звернути увагу на те, **чому** ми марнуємо так дуже багато можливостей, які дрімають у нашій дітворі, і **чого треба,** щоби ми перестали занедбувати цю найважнішу ділянку нашого національного розвитку.

Звернy при цьому увагу перш усього на питання виховної ролі родини.

Знаємо, що про духовий розвиток дитини рішають у першу чергу три чинники: родина, школа й позашкільне виховання. Для нас, як недержавного народу, школа, як чинник виховання нашої дітвори, стоїть під знаком питання. З дієї причини **більший, як у державних народів, обовязок спадає на родину і позашкільне виховання.**

Позашкільне виховання схоплене в рямці організованої акції Рідна Школа. Зокрема останніми часами помітний зріст її заходів у цім напрямку і можна сподіватися, що на цій ниві будемо скоро розбудовуватись. Остається — родина.

Досі ми дуже мало уваги звертали на ролю, яку може відіграти у вихованні нашої дітвори — родина.

А в тім родина це дуже важний, а при цьому „політично" найпевніший, найменше загрожений чинник виховання нашої дітвори.

Вертаємось до питання, яке вище поставили:

— Чому у нас родина так мало дбає про добре духове виховання своїх дітей?

Складна справа. Річ у тому, що наші люди так заабсорбовані щоденними матеріяльними турботами, що на справи духа, на розвиток духа свого, чи, про що нам тут іде, духа своїх дітей, майже не звертають уваги.

„Щоби дитина мала що зїсти і що вдягнутися" — ось вам головна журба батьків. Справа духового корму для дітвори сходить на задній плян. І це відноситься не тільки до батьків-селян, але й до інтелігентів. Правда, інтелігенти дбають про те, щоб їх діти кінчили школи, журяться, коли професор скаже на „вивідці", що дитина дістала „двійку" і т. п., але й між ними не так то дуже багато батьків, що — наприклад — пляново піддають своїм дітям лектуру, що ближче цікавляться духовим кормом своїх дітей.

А в тім духові можливості, які дрімають у нашій дітворі, це одинокий і найбільше дійсний, найбільше реальний матеріял, з якого росте Нація, а ці велитенські засоби потенціональної духової енергії, які безустанно марнуються в дітворі нашого народу, це найбільше суттєва наша національна страта.

Що треба зробити, щоб запобігти цьому страшному національному марнотравству? Чого треба, щоби, зокрема, наші родини давали з себе більше в напрямку виховання (найважніше для нас тут: національно-громадського виховання) своїх дітей?

Треба пропаганди, треба популяризації ідеї і питань виховання серед найширших мас нашого громадянства.

Це мало сказано!

Треба **апостольства** тих ідей — **пропаганди палкої, ентузіястичної, живої!**

І на таку пропаганду ми можемо здобутися. І на неї ми мусимо здобутись, бож тут іде **про справи дійсно великі: про розвиток наших дітей, про розвиток нас у наших дітях, про Завтра Української Нації!**

Пропагувати й популяризувати ці ідеї може й повинен кожний Українець. Та першусьорядно пропаганді цих ідей повинна присвятити якнайбільше уваги національна преса. Преса, це могутній чинник, який впливає на напрям зацікавлень загалу і громадянства. І саме на цій ділянці перед нею незвичайно приманливе завдання.

Нема сумніву, що українська національна преса виконає його.

Останніми часами можемо занотувати подію, котра промовляє за те, що саме сьогодні повинні ми з великою силою кинути у нарід **ідею безпосередньої праці над вихованням, зокремаж національно-громадянським вихованням дітвори.**

Ось слова московського сатрапа Постишева, які він недавно сказав на другій обласній конференції робселькорів у Харкові:

„Останнім часом у школах, і сільських і міських, помітно посилилася робота контрреволюційних елементів. Націоналістичні елементи за кордоном і тут у нас закликають до боротьби „за душу молоді", „за душу дітвори". Вони говорять, що нам не слід робити ставку на стомлених; треба робити ставку на „дітвору". — ...Це питання дуже серіозне, і не вимагає виїмкової уваги".

Що це значить? А те, що в душі українського народу за Збручем зродився відруг найважнішої і найуспішнішої оборони перед заливом московського духа. Безперечно, Москва небезпечна для нас, як Нації, своїми рафінованими методами виховання дітвори в комуністичному дусі. Та коли наші земляки за Збручем свідомо будуть змагати, щоб національну ідею у всій її повноті передати своїм дітям, і коли це змагання буде стихійне, загальне, то небезпека постишівщини змаліє, бо їй не вдасться полонити — духа народу.

Наведені слова Постишева кажуть нам ще одно, а саме: що до тієї „роботи контрреволюційних елементів" серед дітвори причинилися теж заклики „націоналістичних елементів за кордоном".

Таким чином, як бачимо, наша акція на цьому полі, на полі виховання чергового покоління, має всеукраїнське значіння. — („Новий Час").

Я. Татомир.

стинкт і імпульс, що мало чим ріжниться в життєвих проявах від песяти, котяти або ягняти. Коли розум і свідомість бажання існує в немовляти, то вони знаходяться в цілковито схованім стані — так схованi, що **цілковито не можуть бути ужиті в процесі виховання"** (підкреслення мої. — И. Б.).

Бачимо, що існують теорії про виховання дітей, з якими „Свобода" не погоджується. Але як одним вільно приймати теорії Сіберія й подібних, то іншим хай буде вільно вживати іншої методи, хоч іде він всупереч першим. С. Русов каже: „Сучасна експериментальна педагогіка своїми практичними висновками допомагає кожному виховникови свідомо вживати тої чи іншої методи виховання".

(Кінець буде).

FAMINE IN UKRAINE

The civilized world lately seemed inclined to accept the state of affairs as it exists in Eastern Europe, even the tragic fate of the Ukrainians, whose sufferings under the Soviet cruel misrule far exceed those suffered under the Czars.

One of the latest outrages in the system of Soviet misrule of Ukraine is their taking advantage of the famine for the purpose of punishing the people of Ukraine for their stubborn refusal to accept the yoke of Bolshevism. Reports from various sources tell of millions of lives lost, of suffering undescribeable. It seems that only government officials escape the calamity. Cannibalism was reported in the districts of Ukraine and Caucasus. But all this seems of little importance for the Bolshevist government. The reports are flatly denied. The lives of millions are of little importance for the Russians in Moscow seized with a desire to destroy a class of people.

Ukrainian organizations have been planning to raise money for those who are still alive and suffering the agonies of famine. Various reports indicate that the current year might not be better than the past year. The demand for aid is still great.

This worthy cause deserves the attention of every Ukrainian. We must arouse the press from their silence. The whole world should be made to know of the inhumane treatment of the Ukrainian population by the Soviet government. The Soviets should be compelled to admit the situation publicly, to change their present policy and to provide immediate relief to preserve millions from perishing.

— KATHERINE S. KEDROVSKY.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УВАГИ НА „УВАГИ ДО ДОПИСУ ПРО ВИХОВАННЯ".

Над думками про виховання, висказаними в дописі в ч. 79. появилися доволі обширні редакційні уваги, які справі, поданій в першому дописі, надають більшої поваги і значіння. На ажання Хвальної Редакції підписаний потретий раз забирає в цій важній дискусії голос.

I.

В „увазі до допису" наведено слова д-ра Джана Д. Б. Моргана: „Не зважаючи на загальний страх і не знання чуттєвого життя, нові розсліди доказали нам факт, що чуття є фундаментом, на котрому будується всі наші найважніші признаки характеру".

Мабуть це подано на узасаднення слів Сібері, які були наведені „До голосу про виховання": „Ми робимо те, що чуттям хочемо робити, а не те, що думаємо, що ми розумово рішились робити".

Повищі слова вказують, що людина в своїх життєвих діланнях має спиратись виключно на чуттю, яке по словам Джана Д. Б. Моргана є лише підставою характеру.

У викладі про мораль, написанім Гр. Нашом, говориться за Сутерляном, а відтак за Вольтманом, Герцем, Драгомановом і ін., таке:

„Люди завше більше покладаються на своє моральне почуття, ніж на розум. Тільки людина з розвиненим розумом менше довіряє почуттю. Вона шукає доказів розуму, значучи, почуття є прояви інстинкту, а інстинкт в нових випадках часто помиляється, бо часом те, що було дуже добрим, стало вже злим, інстинкт, же за ним і почуття по звичаю вважають його добрим. Виходить, що не можна покладатись лиш на моральне почуття. Тому то розвинена людина й боїться довіряти завше почуттю, а дає перевагу розсудови, примушуючи почуття згоджуватись з ним. Мало розвинена-ж людина більше піддається впливови почуття".

„У істот, які не мають розуму, і в людей з малорозвиненим розумом почуття відграє першу ролю, в людей же з розвиненою розумовою діяльністю перша роля належить розсудови. Що далі, то більше людина розвивається, і діяльність її розсуду стає на міцний грунт, стає могутнішою. Тому у розвинених людей чимраз я скравіще помічається перевага розсуду над почуттям. Розсуд стає паном людини і кермує її вчинками, і народня приказка каже: „не силою роби, а розумом".

В підручнику „Витворення характеру", порадникy родичам та учителям, як виховувати діти на характерних людей, написанім Ернестом Р. Гулом, читаємо: „Людина може бути похитливого характеру, але може рядити собою силою розумової волі". „В переході (в дитинстві) є є великої ваги управа волі. Духом волі є слідкування за розумінням; себто, річ має бути знаною перше, ніж вона може бути забажаною. Тому підвалина управлення волі лежить перш усього в царині інтелекту, чи то знання". На іншім місци говориться: „Се буде легкістю у людській волі сказати „еге" або „ні" відносно до певного взірця поведення ряджeного розумом".

З повищого бачимо, що на самім чуттю, за Сібірієм, ми не можемо будувати характеру наших дітей. До чуття конче є потрібний інтелект (розум).

II.

В „увагах до допису" Хвальна Редакція прихиляється до прикладу в другім дописі, що коли возьмемо двоє однакових дітей та станемо одну дитину виховувати без показання їй ваги науки характеру, а другу з таким показуванням, то буде ріжниця, але заразом ставиться питання: чи ця ріжниця буде на користь почуття щасливости дитини, котрій показано заєдно на вагу характеру?!

Колиж у вихованню двох дітей по методі, вище вказаній, признаємо ріжницю, то за цим мусимо признати одній дитині якусь користь, а одній страту. А котрій що? — не тяжко відповісти. Вказування дитині на вагу науки не є само собою наука; бо, колиб цього рода наука не приносила дитині щасливости почуття, то можна сумніватись чи всяка наука приносить дитині щасливість почуття. На те С. Русов у „Теорії і практиці дошкільного виховання" каже: „Навчання може дуже добре причинитися до вироблення характеру, розвиваючи увагу, розум, викликаючи постійно власну ініціятиву.

III.

На „уваги" відносно приміщення в поведенню з дітьми, як квіточкою, котиком чи песиком. У підручнику „Виробленню характеру" Ернест Р. Гул каже: (1) „В стані немовлятства, коли в русі тільки зростові здібности, ми повинні трактувати немовля так, як ми поводимося з рослиною". (2) „В стані дитинства, коли стають до роботи чуттєві здібности, ми повинні трактувати дитину так, як ми поводимося з звіриною". Дальше каже: „А як скоро пічнеться діточий стан, то тоді чуття імпульсу мають бути керовані покликанням до чуттєвих приймачів. Дитині кажуть робити те, або не робити того, а до послуху має бути всилувана показанням приємности або неприємности, нагороди або покарання, а навіть в конечній потребі й фізичним примусом більше рішучого способу. Хоч метода виховання, вживана в стані дитинства, мало в чім ріжниться, або й ніяк не ріжниться, від тресування пса, всеж батьки повинні завжди тямити, що та метода часова і переходова".

На іншім місци: „Колиж дитина не може ще контролювати себе силою власної свідомости, тоді ціла справа позістає в отсім: „Роби так, як сказали, або будеш бита". Хоч є певна мета дотичного вживання фізичної сили, але для добра виховання треба вважати, щоб дитина навіть у сім ранішнім стані не посміла піти проти волі батьків. Один прогрішок вдалої неслухняности загрожує зруйнувати всю роботу і ввесь характер, — таку вагу мають перші початки збунтування".

Ще на іншім місці цего підручника знаходимо таке: „Немовля являється перед нами як сотворіння, що посідає ін-

ПРОТОКОЛ ШЕСТОГО КОНҐРЕСУ „ОБЄДНАННЯ".

Шестий Конґрес „Обєднання відбувся дня 3-го листопада 1933 р. в Пенсилвенія Готел, Ню Йорк, Н. Й.

——o—— (5)

Реферати.

(Всі були друковані в „Свободі").

В. Кедровський: „Історичний похід Москви на знищення України".

О. Ревюк: — „Український робітник і юнія". При кінці реферату, який задля браку часу скорочено до значної міри, запропонував резолюції, що закликають українських робітників в Америці до участи в юніях, щоб в цей спосіб наші американські еміґранти приноровлювалися краще до нових умовин життя. Резолюції принято.

М. Данильченко: — „Можливости української кольонізації в Америці". Також запропонував при кінці резолюції, щоб екзекутива Обєднання поробила відповідні заходи над заохоченням громадянства до оселення на землі; щоб вибрати землю, на якій наші кольоністи творили кольонізаційний український центр; щоб створити спеціяльну орґанізацію, якаб мала за завдання реалізувати це діло, та до якоб входили делегати всіх орґанізацій та громад. — Резолюції принято на внесення о. д-р Клодницького, поперте п. Ю. Павчаком.

Д-р В. Ґалан: — „Потреба військового вишколу". — Перед виголошенням реферату д-р Ґалан в коротких словах привитав Конгрес в імени філадельфійської громади та зазначив прихильне становище цеї громади супроти Обєднання. Дальше звернув увагу на одну дуже пекучу справу, а саме: щоб Обєднання старалося за всяку ціну притягнути до себе інші центральні орґанізації, які досі трактували Обєднання байдужно, а то й ворожо. Він сказав, що факт, що члени тих центр. орґанізацій і члени Обєднання та його прихильники на місцях співпрацюють, тоді, коли проводи тих орґанізаційв не ведуть жадної співпраці, дуже шкідливо відбивається на нашому громадянсткому життю, і тому треба зарадити за всяку ціну.

При кінці свого реферату запропонував резолюцію, щоби працею над військовим вишколом занялися орґанізації: „ОДВУ", „Чорноморська Січ" і „Українська Стрілецька Громада". Резолюцію принято.

Д-р Л. Мишуга: — „Можливости еміґрації в праці відбудови Української Держави". — Перед розпочаттям реферату в кількох словах дав пояснення, чому так є, що нема співпраці між орґанізаціями та кооперації між поодинокими українськими газетами. Його реферат, виголошений у дальшім тягу, також дуже обширно про ці справи трактував. При кінці реферату запропонував відповідні резолюції. Ці на внесення о. Каськова принято.

Пані С. Чижович: — надпрограмово здає звіт з Української Світової Вистави в Шікаґо. Заголовок її реферату: „Підсумки з Української Світової Вистави в Шікаґо". Між іншим заявила, що скоро відїде до рідного краю.

Р. Слободян: — короткими словами доповнює прихильну опінію пані Чижович про вартість шікаґовскої вистави.

Т. Свистун: — звертає увагу пані Чижович, що вона повинна була в свойому рефераті дати більше признання артистови Василеви Авраменкови за його працю, яка бодай чи не найбільше заважила на успіху Українського Тижня.

Пані Чижович: — відповідає, що в неї зовсім не було думки недоцінювати заслуг арт. Авраменка, які вона вповні признає, лише скромні рямці її реферату не позволяли розводитися над всіми справами. Особисті елементи не грали тут ніякої ролі.

Предс. Мурашко: — як предсідник, в імени Конґресу а заразом і всеї еміґрації передає пані Чижович щирий привіт для краю й висловлює надію, що пані Чижович, прибувши до краю, зреферує працю еміґрації, яку вона положила коло зорґанізування Української Вистави в Шікаґо.

(Дальше буде).

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

БРУКЛИН, Н. Й.

Матерям Біласа й Данилишина.

Думаємо, що не тільки нас, але кождого Українця, а зокрема кожду українську матір діткнули глибоко ті слова, які ми вичитали в „Свободі", а якими звернули нам увагу, що матери наших Покійних Героїв, Біласа й Данилишина, знаходяться в нужді.

Підписані задумали скористати з Дня Матери і зібрати між нашим громадянством деяку жертву на допомогу Матерям Героїв.

Зібрано коло укр. трекокат. церкви Сошествія ов. Духа $14.50. Крім того Союз Українок жертвував $5, а по $1 зложили: о. Антін Лотович, Тетяна Мудрик, Анна Гудима, Розалія Козак, Іван А. Балко, Ілія Шийка, Петро Дацко, Степан Заблоцький, Дмитро Сенюк, Іван Пачковський, Дмитро Висоцький, Степан Занько, Ілія Забавський, Петро Малицький, Марія Гавришко, Григорій Бардак; по 50 ц.: Марія Воличінська, М. Заліпоцький, Анастасія Шарко, А. Крук, Я. Макаров. Разом зібрано $38 і вислано до краю через Обєднання. Ми певні, що й інші жінки памятатимуть за допомогу матерям, котрі виховали синів-героїв.

Т. Мудрик і А. Гудима.

:—:

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

На Рідну Школу.

З нагоди Великодня укр. кат. громада при церкві св. Константина на зазив о. М. Мартинюка зложила $13.30 дрібними жертвами. До цеї квоти: доложили опісля: Сестрицтво Пр. Діви Марії $5, Н. Н. $5, О. Шабатура $1.85, П. Федорцьо $1, Р. Бачинський $1. Отже загальна збірка принесла $27.15 і ті гроші переслано до Обєднання з припорученням вислати їх на Рідну Школу.

За Уряд:

Іван Процай, касієр.

——o——

ВЕБСТЕР, МАСС.

Для матерей Біласа і Данилишина.

Гром. Антін Лемешка переслав до Обєднання $8.75 з просьбою вислати ті гроші матерям бл. п. Біласа і Данилишина. Цю квоту зложили наступні громадяни: Антін Лемешка $2.50, Андрій Лемешка 50 ц., оба з Вебстер, Масс., далі з Віляментік, Конн.: В. Тирчиця $2.50, С. Кінчик $1, А. Савка, Н. Каменський, Д. Довбуш і С. Бораповський по 50 ц., та В. Кінчик 25 ц.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

На Лемківщину.

Від Лемківського Комітету з Елизабет, Н. Дж., переслало до Обєднання суму $110, призначену на Український Народний Дім у Сяноці.

Цю суму просимо вислати на руки пана д-ра Василя Блавацького, голови філії Тов. Просвіта в Сяноці.

Цю суму вложили слідуючі: Бр. св. Володимира, від. 65 У. Н. Союза, $25; Тов. Запорозька Січ, від. 3. У. Н. С., $25; Бр. св. Михаїла, від. 142 У. Н. С., $10; Тов. Запорозька Січ, від. 234 У. Н. Союза, $10; Братство св. Івана Хрестителя, від. 199 У. Р. С., $5; Співацьке Тов. Боян $5; Жіноче Тов. з Елизабет, Н. Дж., $5. Дохід з балю $25.

Василь Левчик, голова.

НОВА УКРАЇНСЬКА РАДІО-ПРОГРАМА В НЮ ЙОРКУ.

Започинаючи в слідуючу неділю, 27-го травня б. р., нова „радіо-програма українських бизнесманів" буде відбуватися під проводом нижче підписаного, кождої неділі від години 9-ої до 9:45 рано, з посильної радіо-стації W.O.V., 1130 Кс., 1000 р. w., яку добре чути 100 миль кругом Ню Йорку.

Ця програма буде служити інтересам українського бизнесу, українських орґанізацій та нашого громадянства взагалі. І тому хочеться вірити, що не буде в окрузі Ню Йорку українського бизнесмена чи родини, які відказалибся від піддержки цеї програми своїми оголошеннями, желаннями і т.п.

За ближчими інформаціями треба удаватись на адресу:

UKRAINIAN RADIO PROGRAM
c/o NASH BAZAR
151 Avenue A, New York City.

(Огол.) **П. Задорецький.**

Комуністичний бесідник на зборах: „...пятилїткою ми вже доказали найбільше чудо. Наприклад, ленінградська пристань. Що там перше було? Нічого не було. А сьогодні там причалює до 25 кораблів, а відходить трицять...

Якийсь робітник перебиває йому:

Що ти балакаєш? Яких двацять пять причалює, а трицять відходить! Я працюю в пристані, то знаю!

— Ти нічого не знаєш, товаришу — відповів йому бесідник — ти не читаєш газет!

— Чого плачеш, хлопче?

— Бо мій тато помер, моя мама померла, брат і сестра лежать у шпиталі, а як я прийду без цента додому, то всі бють мене!

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ. (117)

Copyright, 1932, by Edgar Rice Burroughs, Inc.; Distributed by United Feature Syndicate, Inc.

Відділ з тисячі вояків на антилопах товаришів Тарзанови аж до великої пущі. Там він стрінув Сина Першої Жінки. Цей і його товариші відвели Тарзана до краю колючого ліса.

Поза цю межу ці великани не хотіли йти. Два дні Тарзан, все ще не більший від ліліпутів, ішов колючою пущею. В ночі він спав у ямах звірів. Другої ночі він почув у собі дивне почування.

Він був тоді в ямі, в повній темноті. Нагло йому шибнула крізь голову думка, що може тепер він переходить через період відзискання своєї первісної величини. Він піднявся на коліна й став вдиратися по похилій узбочі, що вела на поверхню землі.

Чи дістанеться він туди на час? Він борикався очайдушно. Нарешті об його ніздрі вдарила струя свіжого воздуха... Він був вільний... Він почув за собою притишений гаркіт... Його мускули відмовили йому послуху... Йому почорніло в очах.